

Uppgifter om privatpersoner är
borttagna från beslutet med hänvisning
till GDPR-lagstiftningen

LÄNSSTYRELSEN	BESLUT	
DALARNA		
Miljövårdsenheten	1992-01-20	231-12420-91

BILDANDE AV STÄDJAN-NIPFJÄLLETS NATURRESERVAT, ÄLVDALENS KOMMUN
(8 bilagor)

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att det område som på till beslutet hörande kartor, bilaga 3, avgränsas med en tunn heldragen linje skall skyddas som naturreservat.

Området skall benämnas Städjan-Nipfjällets naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att för framtiden bevara de olika naturtypernas ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört

tillstånd. Ändamålet är även att - i den mån det inte strider mot bevarandeintresset - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur. Föreskrifterna tillgodoser i stor utsträckning även rennäringsintressen. Jakt och fiske får ske med beaktande av naturreservatets syfte och bestämmelser.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1991:1165) att följande föreskrifter skall gälla för naturreservatet.

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETER INOM NATURRESERVATET

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det förbjudet att

- 1a. uppföra helt ny byggnad eller anläggning med följande undantag:
- 1b. För uppförande av helt ny byggnad eller anläggning (exempelvis stängsel) för renskötselns behov gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta åtgärder som förbjudits i punkt 1a.
- 1c. I stället för nedbrunnen byggnad får ny byggnad uppföras väsentligen liknande den nedbrunna.
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. bedriva täkt av något slag,
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. dika, dämna eller vidta vattenreglering,
7. plantera in för trakten främmande djur eller växtart,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel på land eller i vatten,
9. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
- 10a. fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidtaga någon skogsvårdsåtgärd med följande undantag:
- 10b. Inom de med lodrät skraffering markerade områdena på bifogade kartor bilaga 3, gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta de åtgärder som förbjudits i punkt 10a.
- 10c. Utan hinder av punkt 10a och 10b får inom de med vågrät skraffering markerade områdena på bifogade kartor, bilaga 3, ske uttag av virke och ved, till det behov, som finns för på platsen befintliga byggnader (husbehovsuttag. Samråd skall dock ske med länsstyrelsen före uttag av virke samt uttag av annan ved än björkved.
- 10d. För sameby eller medlem i by gäller förbud att utan samråd med länsstyrelsen vidta de åtgärder som förbjudits i punkt 10a. Uttag av björkved får dock ske utan samråd vid uppgörande av eld i området.
- 11a. Köra i terräng med motordrivet fordon med följande undantag.
- 11b. Älgdragare typ järnhäst får användas i direkt samband med

uttransport av fälld älg.

11c. Terrängskoter får framföras på snötäckt mark på därtill avsedda leder (skoterled).

11d. Ägare eller nyttjare av fritidshus eller fäbod belägna inom naturreservatet får från närmaste väg eller skoterled framföra terrängskoter på snötäckt mark till och från fritidshuset eller fäboden. Färdvägen skall väljas på ett sådant sätt att skador på naturen undviks.

11e. Körning får ske i direkt samband med renskötsel.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att

12. sprida ut kalk i vatten eller på land,

13. landa med, och på sjöar framföra, luftfartyg..

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna under B samt vid tillsyn och förvaltning av reservatet.

Vidare skall föreskrifterna ej utgöra hinder för underhåll av befintliga anläggningar såsom master, vägar, parkeringsplatser, ledningar och skidliftar. Vid sådana arbeten skall dock samråd ske med länsstyrelsen.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

1. utmärkning och eventuell upphuggning för inmätning av naturreservatsgräns,
2. uppsättning av informationstavlor på platser som anges i bifogad skötselplan,
3. uppförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv, såsom parkeringsplatser, toaletter, stigar och leder, rastplatser, raststugor och vindskydd i enlighet med bifogad skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det förbjudet att

1. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
2. göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål,
3. skada växande eller döda träd och buskar, vindfällinräknade, eller att gräva upp växter eller borttaga mossor och lav,
- 4a. köra i terräng med motordrivet fordon med följande undantag:
- 4b. Terrängskoter får framföras på snötäckt mark på därtill avsedda leder (skoterled).
- 4c. Ägare eller nyttjare av fritidshus eller fäbod belägna

inom naturreservatet får från närmaste väg eller skoterled framföra terrängskoter på snötäckt mark till och från fritidshuset eller fäboden. Färdvägen skall väljas på ett sådant sätt att skador på naturen undvikas.

- 4d. körning får ske i samband med polis-, tull- och räddningsverksamhet.
- 4e. för länets fjällräddningspatruller gäller särskilda föreskrifter som framgår av reservatets skötselplan.
5. använda motordriven borr vid vinterfiske,
6. parkera fordon eller uppställa husvagn annat än på härför anvisad plats,
7. landa med, och på sjöar framföra, luftfartyg. Undantag gäller vid polis-, tull- och räddningstjänst, i samband med tillsyn och skötsel av naturreservatet samt i direkt samband med renskötsel,
8. inom på bifogad karta, bilaga 2, särskilt angivet område tälta annat än på anvisad plats,
9. inom på bifogad karta, bilaga 2, särskilt angivet område göra upp eld annat än på särskilt anvisad plats,
10. vid uppgörande av eld använda annat än nedfallna grenar eller till reservat medfört eget bränsle eller för ändamålet på platsen upplagt bränsle.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET M.M.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m. som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Domänverket, Älvdalens skogsförvaltning, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen och i förekommande fall med kommunen och berörda markägare vid förvaltningen.

När föreliggande beslut vunnit laga kraft upphävs härmed följande beslut (datum och diarietypbeteckning i parentes).

- "Beslut meddelat av länsstyrelsen i Kopparbergs län" med stöd av 19 § naturvårdslagen i äldre lydelse (1967-06-08, IIIR 11-1-66) beträffande "ett område inom Idre kommun omfattande bland annat Städdanmassivet, områden kring Harundsjön samt Nipfjället och Fjätersvålen".
- "Naturreservat av Städdan-Nipfjället, Älvdalens kommun" (1973-06-18, 11.111-3-72, 2039).
- "Ändring av gräns för naturreservatet Städdan-Nipfjället, Älvdalens kommun" (1985-09-23, 11.1213989-83, 2039).
- "Angående färdselrätt för civila fjällräddare att köra skoter på snötäckt mark i områden med skoterförbud, Älvdalens kommun (1991-01-21, 2315-4882-89) beträffande Städdan-Nipfjällets naturreservat.

ÄRENDETS BEREDNING

Städdan-Nipfjället har 1966 skyddats genom ett förordnande om landskapsbildsskydd. För att även få vissa restriktioner gentemot allmänheten beslutades om ett naturreservat 1973, med be-

stämmelser som endast gäller allmänheten.

1980 utarbetade länsstyrelsen ett nytt förslag som skulle ge ett fullgott skydd för området. När regeringen i september 1985 beslöt att 55 områden med fjällurskogar skulle skyddas, utarbetade länsstyrelsen ett nytt förslag till skydd för Stådjan-Nipfjället. Målsättningen var att fullfölja regeringens beslut och samtidigt fullfölja länsstyrelsens tidigare intention att freda de riksintressanta delarna i länets fjällvärld.

Länsstyrelsen remitterade i maj 1987 förslaget till naturreservat till berörda sakägare och kommunen. Handlingarna har varit utställda i bland annat Idre kommunalhus. Ett informationsmöte för allmänheten hölls den 1 december 1988 i Idre. Länsstyrelsens ställningstagande med anledning av inkomna synpunkter framgår av en särskild samrådsredogörelse daterad 1991-05-03.

Länsstyrelsen har under sommaren 1991 remitterat ett reviderat förslag till beslut med skötselplan och därefter sammanställt en ny samrådsredogörelse, daterad 1991-12-03. Av samrådsredogörelserna framgår de ytterligare ändringar som vidtagits med anledning av inkomna synpunkter.

Domänverket har i augusti 1987 beslutat att domänfondens mark utanför det befintliga naturreservatet skall vara fjällnära domänreservat i avvaktan på det nu aktuella naturreservatsbeslutet. För urskogsobjekten Stådjan (200 ha) och Nipfjället (4.000 ha) har domänverket avstått från att begära intrångsersättning. Domänverket har meddelat att verket avser resa ersättningsanspråk för övriga delar av det aktuella naturreservatet.

Korsnäs AB avser inte resa ersättningsanspråk vid tidpunkten för reservatsbeslutet. Föreskrifter rörande avverkningsförbud är därför dispensabla för berörd mark.

Företrädare för länsstyrelsen har även haft särskilda överläggningar i ärendet under oktober 1991 med kommunstyrelsen i Älvdalens kommun samt med företrädare för rennäringen.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Stådjan-Nipfjället har åsatts högsta värde i länets naturvårdsprogram. Stora delar av området utgörs av fjällurskog av högsta klass i urskogsinventeringen. Området är vidare av riksintresse för naturvården och friluftslivet enligt 2 kap 6 § naturresurslagen.

Området rymmer mycket kända och välbesökta fjäll samt stora urskogspräglade områden. På grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur samt områdets betydelse för allmänhetens friluftsliv bör området förklaras som naturreservat.

För att trygga ändamålet med reservatet är det särskilt motiverat med föreskrifter som innebär förbud mot skogsbruk eller ändrad markanvändning. För husbehovsuttag av ved och virke samt

terrängkörning bör stor restriktivitet iakttas med de undantag som kan tillåtas utan att naturmiljön påtagligt skadas.

Frågan om barmarkskörning för renskötselns behov bör studeras och diskuteras i särskild ordning.

Länsstyrelsens överväganden och behandling av enskilda och allmänna erinringar framgår av samrådsredogörelsen, se bilaga 7.

En närmare beskrivning av området ges i bifogad skötselplan.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1, bilaga 9.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Börje Andersson, Ann-Christine Dåderman, Göran Engström, Lennart Fremling, Lennart Nyman, Kenneth Johansson, Eva Kungsmark, Bengt Nylund, Margareta Gard, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Bengt-Ola Rytter, Lennart Sacrédeus och Nicke Welin-Berger.

Mot beslutet reserverade sig ledamöterna Göran Engström, Kenneth Johansson, Bengt Nylund, Margareta Gard och Nicke Welin-Berger enligt bilaga 8.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, förste länsassessor Stig Holback, länsarkitekt P Folke Nyholm, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson och biträdande miljövårdsdirektör Björn Risinger, den sistnämnde föredragande.

Länsrådet Leif Svensson anmälde avvikande mening enligt bilaga 8.

Lilly Hansson

Björn Risinger

1. Sändlista
2. Översiktskarta
3. Detaljkarta (bifogas till berörda myndigheter och sakägare enligt sändlista)
4. Skötselplan
5. Fastighetsförteckning
6. Registeruppgifter
7. Samrådsredogörelse
8. Reservation och avvikande mening
9. Hur man överklagar, blankett 2:1

SKÖTSELPLAN FÖR STÄDJAN-NIPFJÄLLET'S NATURRESERVAT, ÄLVDALENS
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Beskrivning av området

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

3.3 Markanvändning

3.3.1 Anläggningar för rekreation och friluftsliv

3.3.2 Övrig bebyggelse

3.3.3 Betesmark

3.3.4 Renskötsel

3.3.5 Jakt

3.3.6 Fiske

3.3.7 Skogsbruk

3.4 Tillgänglighet

3.5 Slitage och störningskänslighet

3.6 Tillsyn

3.7 Information

3.8 Källuppgifter

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområdet

1.2.2 Hävd av betesmark

1.2.3 Renbetesmark

1.2.4 Hävd av vattenområde

1.2.5 Jakt

1.2.6 Fiske

1.2.7 Byggnader, anläggningar m.m.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

2.2.2 Friluftsanläggningar

2.2.3 Renhållning

2.2.4 Information

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

3 TILLSYN

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

4.1 Kostnadsfördelning

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

(Se reservatsbeslutet).

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

(Se reservatsbeslutet).

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Beskrivning av området

Städjan-Nipfjällets naturreservat omfattar ett fjällmassiv med bland annat topparna Molnet (1.191 m.ö.h), Städjan (1.131 m.ö.h) och Fjätersvålen (1.002 m.ö.h). Norr om detta massiv ingår lägre liggande marker med enstaka lågfjäll.

Områdets berggrund utgörs i sin helhet av svårvittrat kvartsit som ofta ger upphov till stora blockfält. Geomorfologiska bildningar av stort vetenskapligt värde är t.ex. slokåsarna på Fjätersvåla och området med Rogenmorän mellan Städjan och Fjätersvålen.

Fjällens vegetation präglas av artfattiga ris och lavheder. De stora blockfälten färgas gula av kartlav. Skogsgränsen utgörs omväxlande av fjällbjörk eller barrskog. På Nipfjällets västsluttning finns utbredda fjällbjörkskogar. Vissa sluttningar har en urskogsartad virkesrik granskog. I övrigt karaktäriseras skogarna av magra ljungdominerade tallskogar. Dessa är lågvuxna, ofta plattkroniga med åldrar uppåt 400 år. Spår av skogsbränder är vanliga medan den mänskliga påverkan mestadels är liten.

Den glesa ljungdominerade tallskogen är en av sällsynt typ betingad av skenhälla som skapar speciella hydrologiska förhållanden.

Större myrar utgör Idreflöten norr om Fjätersvålen samt myren nordost om Stoåsen. Dessa består dels av rismossor, dels av blöta lösbottn- eller mjukmattekärr.

Djurlivet representeras av det för Dalarnas fjällvärld typiska. Vissa utrotningshotade fågelarter förekommer inom området. Tidvis besöks reservatet av björn, järv och lo.

Nio fäbodrar finns inom reservatet. Från dessa har påverkan skett på olika sätt framför allt genom ved- och virkeshuggningar kring bosättningen samt genom skogsbete och myrslätter. Numera finns djur endast vid Brunnavallen där kor hålls.

Inom området finns ett stort antal raststugor. Ledsystemet är väl utbyggt och markerat.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Inte mindre än nio fäbodar finns inom reservatet. Från dessa har påverkan skett på olika sätt framför allt genom ved- och virkeshuggningar kring bosättningen samt genom skogsbete och myrslåtter. Numera finns djur endast vid Brunnavallen och Foskdalsvallen där kor hålls.

Timmerflottnings har skett från St Harundsjön där en damm anlagts. Ett antal jakt-, fiske- och skogshuggarkojor finns ännu bevarade, påminnande om det forna markutnyttjandet. En damm har funnits vid Burusjön. Samerna tycks i äldre tid inte ha nyttjat området för sommarbete varför boplatser saknas.

3.3 Markanvändning

3.3.1 Anläggningar för rekreation och friluftsliv

Inom naturreservatet finns ett stort antal raststugor vars lägen framgår av bilaga 1. Stugorna är i gott skick med utedass samt tillgång till vatten och ved. I omedelbar anslutning till reservatet finns turistanläggningar med skidliftar vid Gränjåsvålen (Idre Fjäll) samt vid Fjätervålen. Under 1985 hade Idre Fjäll 203.000 bäddnätter.

3.3.2 Övrig bebyggelse

Som nämnts finns ett antal fäbodar i varierande skick. Av dessa har Brunnavallen, Gammelvallen och Grängesåsvallen betydande inslag av fritidsbebyggelse. I övrigt finns enstaka äldre skogs-, fiske- och jaktkojor utspridda. Slåtterlador och eldpallkojor som utnyttjades under slåttern finns i anslutning till några slåttermyrar och längs Lill-Fjätan.

3.3.3 Betesmark

Runt Brunnavallen nyttjas skogen samt fäbodvallen för nötkreatursbete. Detta har en tydlig effekt på vegetationen, framför allt på de fäbodvallar som ligger nära Brunnavallen samt på gräsbärande våtmarker intill de båda fäbodarna.

3.3.4 Renskötsel

Renbete sker vintertid i hela fjällmassivet. Ett renstängsel är uppsatt mellan Foskros och Svenstorp. Norr och väster om detta stängsel ligger Idre Samebys åretruntmarker för betesmark. Söder och öster om detta stängsel får betesmark enligt sedvanerätten endast ske från den 1 oktober - 30 april.

I reservatets nordliga hörn vid Fjätvallen finns ytterligare ett renstängsel. Detta stängsel avskiljer Idre Samebys åretruntbetesmarker från Tännäs Samebys renbetesmarker.

3.3.5 Jakt

Jakten inom reservatet är inte reglerad enligt naturreservatsföreskrifterna. Jakträtten tillhör markägarna och är för domänverkets del i huvudsak utarrenderad.

3.3.6 Fiske

Särna-Idre fiskevårdsområde omfattar allt by- och sockensamfällt fiske med undantag av domänverkets fiskevatten, som för-

valtas inom domänfiske nordvästra Dalarna. Burusjön och Stora Harundsjön med tillhörande vattendrag är goda fiskevatten med öring, röding och abborre. Utsättning av öring och röding sker idag av Domänverket. I Burusjön har s.k indianlax funnits utplanterad men eftersom ingen utsättning har skett på senare tid har arten försvunnit då den inte förmår föröka sig naturligt. Uthyrning av båtar och kanoter sker genom Domänverkets och Idre Fjälls försorg vid sjöarna.

3.3.7 Skogsbruk

Något skogsbruk bedrivs inte inom reservatet, och så har heller inte skett under senare tid.

3.4 Tillgänglighet

(Se bilaga 1)

Reservatets södra del är mycket lättillgänglig med endast 14 km bilväg från Idre samhälle till parkeringen vid Nipfjället. Bilvägar öppna för allmänheten i gott skick leder vidare in i reservatet från väg 311 till Gränjåsvallen och vidare längs Burusjöns östra strand - från väg 311 till Foskdalsvallen samt från väg 311 till Stora Harundsjön. Reservatet tangeras i norr av vägen mellan Idre och Sörvattnet. Domänverket ansvarar för vägen från 311:an åt nordväst förbi Burusjön samt för vägen till Stora Harundsjön. Vägen till Idrefjäll och till Gammelsätervallen har nyligen blivit allmän väg och fått ny förvaltning. Vägen från parkeringen vid Gammelsätervallen upp på högfjället sköts av Älvdalens kommun. Slutligen ansvarar Särna-Idre vägsamfällighet för vägen till Foskdalsvallen. Förutom vägen till Stora Harundsjön erhåller alla vägarna statsbidrag.

Ett välutbyggt ledsystem finns i det södra fjällmassivet mellan de raststugor som har iordningstänkts. Delarna norr om Stora Harundsjön berörs dock endast av en sommarled av god standard.

3.5 Slitage och störningskänslighet

De välbesökta delarna av högfjällen i närheten av toppparkeringen utsätts för ett betydande slitagetryck. Några speciellt slitagekänsliga vegetationstyper drabbas dock inte. Vissa leder som passerar myrar och sankområden har spångats.

Störningskänslig fauna förekommer men endast i delar av reservatet som sällan besöks varför någon konflikt med friluftslivet inte behöver befaras.

3.6 Tillsyn

Tillsynen av reservatet sker genom Domänverkets försorg. Tillsynspersonal finns stationerad i Idre samhälle och tillsyn sker i samband med renhållning och dylikt.

3.7 Information

Information om reservatet lämnas av Idre turistbyrå. Vidare finns ett antal informationstavlor som utarbetats av länsstyrelsen och placerats vid de olika entreerna till reservatet, se bilaga 1. En orienteringskarta över den sydligaste delen har framtagits av Idre Fjäll.

3.8 Källuppgifter

Litteratur:

- Berglund, P. Schantz, T von. 1976: Inventering samt förslag till skötselplan för naturreservatet Stådjan-Nipfjället.
Meddelande från Länsstyrelsen i Kopparbergs län N 1976:7.
Lundqvist, R. Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län (opublicerad rapport på länsstyrelsen).
Svenson, S-Å. 1985: Översiktlig naturinventering, Älvdalens kommun. Länsstyrelsen i Kopparbergs län N 1985:1.

Kartor:

- Nya fjällkartan, W1. Liber 1985.
Vegetationskarta över Dalafjällen. Liber 1982.
Topografiska kartan. Lantmäteriverket.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målsättningen med naturreservatets skötsel skall vara att i största möjliga utsträckning bevara områdets ostörda ekosystem eller att befrämja en utveckling mot sådana.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Skogsbruk skall inte bedrivas inom reservatet. Detta gäller även vedhuggning i anslutning till rastkojor o dyl. (Vissa undantag finns dock i anslutning till en del fäbodan, se föreskrifterna.) För framkomligheten längs stigar och leder kan dock viss röjning och undanskaffande av kullfallna träd ske.

Brand

I reservatet förekommer vidsträckta torra lavtallskogar med spår av talrika bränder. Branden har sålunda varit en av de viktigaste ekologiska faktorerna vid tillskapandet av det nuvarande skogstillståndet. Vissa områden, t.ex. fuktiga slutningar, har i större utsträckning skonats från brandens härjningar och granskog har kunnat utvecklas. Kännedomen om brandens avgörande betydelse för ett stort antal hotade växt- och djurarters fortbestånd har på senare tid ökat.

I ett reservat av Stådjan-Nipfjällets karaktär är det angeläget och motiverat att skapa förutsättningar för samtliga naturliga biotoper och successionsstadier, inklusive de brandgenererade.

Beträffande elden är det dock viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlag. Med tiden bör dock en strategi för släckning läggas upp som ger visst utrymme för avbränning. Detta borde kunna ske utan problem åtminstone i området norr om Stora Harundsjön.

1.2.2 Hävd av betesmark

Fäbodbeta med tillhörande skogsbeta bedrivs i liten skala vid Brunnavallen och Foskdalsvallen. Denna bruksform har sedan länge ingår som en naturlig del i skogslandskapets utnyttjande och därför vore det värdefullt om fortsatt betesdrift kunde ske.

Om intresse för återupptagande av fäboddrift uppstår vid övriga fäbodar bör detta betraktas positivt förutsatt att brukandet sker på traditionellt vis.

1.2.3 Renbetesmark

Renbeta bedrivs i hela reservatet. Det regleras genom ett ren-gärdsel så att endast vinterbeta sker öster om stängslet. Något behov av reglering utöver gällande avtal och sedvanerätt finns inte. Viss uppmärksamhet bör dock riktas på betetrycket så att alltför stort lokalt slitage undviks. Reservatsföreskrifterna rörande skogsbruk, exploatering och terrängkörning är till gagn även för rennäringen.

1.2.4 Hävd av vattenområde

Reservatets sjöar kan eventuellt få kalkas i det fall behov uppstår av detta. Denna kalkning får ske först efter särskilt tillstånd från länsstyrelsen och bör endast utföras som ren sjökalkning så att inte omgivande marker påverkas. Om det av uppenbart behov eller av vetenskapliga skäl blir aktuellt med fastmarkskalkning kan sådan få utföras efter prövning i varje enskilt fall. Eventuell fastmarkskalkning bör föregås av dokumentation av vegetation, flora och djurliv. Därefter bör en fortlöpande uppföljning ske för att utröna kalkningens effekter. Områden med hotade eller sällsynta arter får ej beröras om det inte är klarlagt att kalkningen är en förutsättning för arternas fortlevnad.

Gränjåstjärnen som ingår som referenssjö i länets kalkningsprogram skall dock inte beröras av några åtgärder som kan påverka sjöns hydrologi och naturliga utveckling.

1.2.5 Jakt

Någon förändring i de nuvarande förhållandena är inte aktuell, se punkt 3.3.4, allmänna delen.

1.2.6 Fiske

Någon förändring i fiskets nuvarande organisation är inte aktuell, se punkt 3.3.5, allmänna delen. I det fall utsättning av fisk sker skall denna vara av för trakten naturligt förekommande art.

1.2.7 Byggnader, anläggningar m.m.

Tillståndsplikten för byggnader och anläggningar för renskötselns behov skall i huvudsak syfta till att främja en lokalisering som medför minsta möjliga olägenhet för naturvården och friluftslivet.

De byggnader och anläggningar som uppförts för renskötseln behandlas inte närmare i denna skötselplan men förutsätts skötas så att minsta möjliga störning sker på naturreservatet. Detta

gäller även byggnader och anläggningar för polistjänsten, samt de privata byggnader som finns inom reservatet.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är dels att skydda den värdefulla naturen och dels att ge möjlighet till rörligt friluftsliv. Av hänsyn till de stora av orördhet präglade områdena i framför allt norra reservatsdelen bör anordningar för friluftsliv främst beröra de välbesökta södra delarna. Rennäringens krav skall vidare beaktas i samband med åtgärder för friluftslivet. Ändamålet med reservatet medför dock att endast enklare anordningar i anslutning till livligt frekventerade platser kan komma i fråga. Om behov uppkommer av större förändring av områdets disposition för rekreation och friluftsliv bör en detaljerad skötselplan upprättas.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet har inom stora delar en mycket god tillgänglighet, se punkt 3.4, allmänna delen. Någon förändring av nuvarande förhållanden är inte önskvärd eller aktuell.

Personal tillhörande länets fjällräddningspatruller får utöver körning i samband med utryckningsuppdrag för erforderlig kontroll av aktuella snöförhållanden samt för att upprätthålla egen färdighet, företa rekognosceringsresor inom för fjällräddningsverksamheten aktuella delar av förbudsområdena.

Anmälan till vederbörande polismyndighet skall ske före rekognosceringsturen. Efter avslutad rekognosceringstur skall ifylld rapportblankett insändas till polismyndigheten.

Fjällräddarens fordon skall vara försett med särskilt av rikspolisstyrelsen fastställt igenkänningsmärke för fjällräddningen. Personalen skall vidare medföra särskild av polismyndigheten utfärdad legitimationshandling.

Polismyndigheten skall bokföra alla rapporterade rekognosceringsturer.

Polismyndigheten skall, på begäran från tillsynsmännen inom aktuella förbudsområden, uppge rapporterade rekognosceringsturer.

Om särskilda skäl finns kan anmälan och rapportblankett lämnas snarast efter det att inspektionsturen är avslutad. Som särskilt skäl kan exempelvis nämnas ur fjällsäkerhetssynpunkt plötslig förändring i väderlekssituationen.

Fjällräddningspersonal äger rätt att medföra en följeslagare med skoter vid rekognosceringsturer inom förbudsområdena. Följeslagaren skall tillhöra ortsbefolkningen och kunna komma i fråga som framtida fjällräddare. Eventuell följeslagare skall rapporteras till polismyndigheten.

Polismyndigheten har att årligen senast den 31 maj till länsstyrelsen avge rapport beträffande samtliga utförda körningar och eventuella därav föranledda synpunkter.

2.2.2 Friluftsanordningar

Parkeringsmöjligheter finns på ett flertal platser. Större iordningställda parkeringar redovisas på bilaga 1. Vid Stora Harundsjön finns en mindre husvagnsparkering. Dessa parkeringar torde väl uppfylla dagens behov varför inga ytterligare behöver iordningställas.

Raststugor, öppna för allmänheten och i gott skick, finns på sju ställen i reservatets södra del. Ved tillhandahålles på dessa platser. Vid Ulandsstugan finns en nödtelefon. Stugorna förvaltas av Domänverket förutom Nipstugan som Älvdalens kommun sköter. Dagsläget framgår av bilaga 1 och några förändringar är inte aktuella.

Vindskydd, föreslås utplaceras på den välbesökta platsen vid sjön nära parkeringen på Nipfjället. Soliga vårdagar och under sommaren är detta ett populärt och lättåtkomligt utflyktsmål.

Vidare föreslås en upprustning av den hölada som står vid Lill-Fjätan där vandringsleden korsar ån. Ett nytt tak skulle göra denna lada lämplig som vindskydd.

Leder och spår finns iordningställda i rikt mått, se bilaga 1. Vinterlederna har kryssmarkeringar i metall medan sommarlederna har orange färgmarkering på träd eller rösen. Skoterkörning är endast tillåten längs leden efter vägen till Stora Harundsjön. Något ytterligare behov av spår och leder föreligger ej. Skötseln av lederna utföres av Domänverket förutom den slinga som Idre Fjäll ansvarar för, se bilaga 1. Någon förändring av denna organisation är inte aktuell. Spångning skall utföras på slitagekänsliga marker om ett ökat besöksstryck skapar behov av detta.

Sanitära anordningar.

Utedass finns vid raststugorna samt på flera ställen vid Burusjön. Dessa sköts vid tillsyn. Någon förändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell.

Övriga anordningar.

Någon iordningställd tältplats finns inte. Tältförbud råder i ett område vid Burusjön. I övrigt gäller allemansrätten. Någon förändring av detta skall inte ske.

Uthyrning av båtar sker idag genom Domänverkets och Idre Fjälls försorg. Ingen förändring är aktuell.

2.2.3 Renhållning

Sopor skall, som idag sker, omhändertas av naturvårdsförvaltaren vid tillsynstillfällena. Städning skall utföras av naturvårdsförvaltaren i raststugor samt vid av allmänheten besökta platser.

Älvdalens kommun svarar för renhållning i anslutning till Nipstugan.

2.2.4 Information

Informationsskyltar med allmän information samt föreskifter finns uppsatta på ett antal ställen enligt bilaga 1. Om behov uppkommer skall ytterligare informationstavlor uppsättas. Något sådant behov föreligger för närvarande inte. Skyltningen skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar. I terrängen ska reservatet endast utmärkas i anslutning till leder, vägar eller i övrigt där allmänheten förväntas komma in i reservatet. Markägare som gränsar med sitt markinnehav skall erhålla detaljerad karta över gränsen för reservatet.

3 TILLSYN

Tillsyn skall ske i den omfattning som årligen bestäms av länsstyrelsen med hänsyn till bl.a. nedskräpning, faunaskydd och efterlevnaden av föreskrifterna. Tillsyn utföres av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVARDSFÖRVALTNINGEN

Skötsel av rastplatser och stugor 40 dv/år.

Tillsyn av leder 20 dv/år.

Engångsåtgärder; utmärkning av naturreservatets gräns 40 dv.

Uppsättning av vindskydd samt upprustning av lada vid Lill-Fjäten 60 dv.

Materialkostnad: 20 000 kronor.

4.1 Kostnadsfördelning

Idre Fjäll svarar för kostnader i samband med skötseln av Idre Fjälls spår, se bilaga 1.

Älvdalens kommun svarar för kostnader i samband med skötseln av Nipstugan.

Staten svarar tillsammans med domänverket för kostnaderna för övriga åtgärder som rör underhåll, uppsättning av vindskydd samt renhållning och tillsyn, varvid kostnaderna fördelas med hänsyn till domänverkets intresse att driva verksamhet i området.

Jag har reseverat mig till förmån för mitt eget yttrande att reservat nr 3 "Städjan-Nipfjället" skall undantas från beslut.

Jag anser synnerliga skäl föreligger för att kommunens översikt skall föreligga före beslut i reservatsärendet. Sysselsättningen i Idre skulle vid en eventuell exploatering av Hemmeråsen gynnsamt påverkas i en tid av stora sysselsättnings-svårigheter. Detta väger tungt i mitt ställningstagande.

Till reservationen ansluter jag mig:

AVVIKANDE MENING

Länsstyrelsens beslut borde inte ha omfattat Hemmeråsen, där gällande förordnanden istället borde bibehållas till dess att länsstyrelsen behandlar den kommuntäckande översiktsplanen för Älvdalens kommun.